

A SPRING
OF HOPE
A WINTER
OF DESPAIR

A SPRING OF HOPE A WINTER OF DESPAIR

Kamila B. Richter & Michael Bielický

Irina Botea

Vladimír Havlík

Jiří Kovanda

Gabriela Mateescu

Iulian Mereuță

Karel Miler

Delia Popa

Gheorghe Rasovszky

Marilena Preda Sânc

Decebal Scriba

Roxana Trestioreanu

Jiří Valoch

projekce/screenings: Eva Koťátková, Iulia Stătică & Adrian Cătu
curator: Olivia Nițș

A SPRING OF HOPE A WINTER OF DESPAIR

Olivia Nițș

Od konce šedesátých let přes léta sedmdesátá a osmdesátá se uvnitř neoficiální umělecké scény bývalého východního bloku rozvíjela koncepční autorská činnost pouze pod dohledem a za omezených tvůrčích podmínek. Díla z této éry pojí zachycené myšlenky i estetika, obsah i forma. Všechna přitom představují výsledek různorodě propustných politických režimů, které umožňovaly určitou míru mezinárodní kulturní otevřenosti, čímž utvářely nehomogenní prostředí a nerovnou pozici solidarity. V porovnání se Západem si koncepční umění východního bloku utvářelo vlastní představy o tom, jak se vypořádat s politickým útlakem. Přesto se místním umělcům dařilo se přizpůsobit a navázat kontakt nejen se svým prostředím, ale i s mimo jiné západními zeměmi. A ačkoli jsme se historicky vyvíjeli odlišně a museli jsme se vypořádat s jinými politickými třenicemi – události pražského jara, po nichž následovalo v roce 1968 vpádnutí vojsk Varšavské smlouvy do Československa, a totalitní režim prezidenta Nicolae Ceaușescu a Komunistické strany Rumunska především po prosazení červencových tezí v roce 1971 a po 80. letech plných státních škrtů – jak Rumunsko, tak Československo si zakusilo naději i beznaděj pramenící z ideologického útlatu východního bloku.

Vybraná díla rumunských a českých umělců rozpracovávají konkrétní vizuální a teoretické rámce, které by nám měly napomoci porozumět společnému úsilí

In the late 1960s, 1970s, and in the following decade, unofficial art in the former Eastern Bloc developed conceptual practices under controlled and restricted artistic conditions. These practices, which share certain similarities in terms of ideas and aesthetics, content and form, are the result of various levels of permeability within the political regimes which allowed a certain degree of international cultural openness, thus formulating a non-homogenous territory and an unequal position of solidarity. Compared to its Western counterpart, the conceptual art of the Eastern Bloc formulated its own unique agenda in dealing with political oppression, finding ways of adaptation and contact not only within these territories, but also with the West and other parts of the world. Facing different historical backgrounds and political turmoil—given the events of the Prague Spring, followed by the invasion of Czechoslovakia by the Soviet Union in 1968, the totalitarian regime imposed by the president Nicolae Ceaușescu and the Communist Party of the Socialist Republic of Romania, especially after the July Theses in 1971 as well as the austerity policies of the 1980s—Romania and Czechoslovakia are linked within the Eastern Bloc, sharing the hopes and despair generated by the ideological repression.

The selection of works by Romanian and Czech artists formulates a particular visual and theoretical framework for understanding the common struggles and

a vyjadřovacím prostředkům v kontextu omezení, v němž jednotlivé tvorby (především pak ty, jež vznikaly ve spolupráci) sdílí společné zájmy. Chronologická rovina, jejíž součástí jsou také přechodná léta po pádu železné opony a současnost, se protíná s tou transhistorickou od totality ke kapitalismu, což dává průchod bohaté perspektivě mnohotvárných skutečností a uměleckých vyjádření, jež pramení z beznaděje společenské praxe naděje.

Výstava *A Spring of Hope, A Winter of Despair* vychází z historického rámce zaměřeného na konceptuální diskurz umělců, kteří k uměleckému vyjádření užívali v soukromí i na veřejnosti především vlastní těla. Celý projekt navíc umožňuje dynamickou analýzu vzájemně se protínajících vrstev a souvislostí, na něž lze poukázat transhistoricky metodou vizuální podobnosti, čímž lze zpochybnit zavedenou chronologii, periodizaci a izolaci. Procesualita, performativita a opakování, které představují základ konceptuálního umění, by tak měly být chápány jako reakce na ideologii a represí, ale ne nutně jako gesto odporu v čistě politickém smyslu, ale spíše jako paralelní forma umění k tomu oficiálnímu a gesto svobody při zkoumání nových myšlenek zahrnujících tělo, čas, prostor a dematerializaci umění jako objektu. Konceptuální postupy, které následovaly po přechodném období devadesátých let, se zabývají výhodami nabytého přístupu k technologiím, posouvají se dále od fotografie na stříbře k digitálnímu tisku i videoartu a zkoumají teoretičtější postmodernismy, jako je gaze (pohled) a politické důsledky ženského těla, názírání a mocenská dynamika mezi divákem a sledovaným nebo filozofické a politické důsledky toho, že je člověk pozorován. Umělecká díla z poslední doby zaujímají roli současných vsuvek v rámci předvídatelného vývoje, v němž by už jen pouhé oživení dějinných událostí a jejich kontextualizace

tools of expression in a context of limitations where individual practices, which are more frequent than collaborative ones, share common interests. The chronological layer, which also tracks the transition years after the fall of the Iron Curtain as well as the contemporary times, intersects with a transhistorical layer from totalitarianism to capitalism, allowing for a generous perspective on the multifaceted realities and artistic expressions fueled by despair, through the social practice of hope.

A Spring of Hope, A Winter of Despair is built around a historical framework in the process of tracking the conceptual discourse practiced by the artists who were using mainly their bodies as tools of expression both in their private spaces and in public. The project also allows for a dynamic analysis of intersecting layers and connections which can be pointed out transhistorically through the method of visual proximity, challenging notions of chronology, periodization, and isolation. Processuality, performativity, repetition, which have been at the core of conceptual art, should be understood as a response to ideology and repression but not necessarily as a gesture of resistance in its pure political meaning, but rather as a parallel form of art to the official art and a gesture of freedom in exploring new ideas that would involve body, time, space, and the dematerialization of art as an object. The conceptual practices that follow the transition period of the 1990s are engaged with the benefits of access to technology, moving further from the argentic photography to digital print and video art, exploring more theoretical postmodernisms, such as the gaze and the political implications of the female body, the stare and the power dynamics between the viewer and the viewed, or the philosophical and political implications of being seen. The recent artworks have the role of contemporary insertions in a predictable

představovaly dostatečnou výzvu. Současná pokračování nám avšak slouží jako důkaz nejen zbytkové hodnoty konceptuální instrumentalizace velmi intelektuálního a čistého komentování a doplňování reality z privilegiovaného hlediska, ale také nám prezentují úlohu subtilnějšího pochopení toho, že myšlenky mohou vycházet i z nezjevných vlivů. Vizuální podobnost mezi vystavenými uměleckými díly, která odráží podobnosti z hlediska praxe i estetiky, nám má umožnit klást si otázky týkající se vlivu Západu i uměleckých kolegů v dobách omezení volného cestování a přístupu k informacím. Tato podobnost pak navzdory klasické definici ideologické represe přímo potvrzuje propustnost hranic.

A Spring of Hope A Winter of Despair, název pocházející z knihy *Příběh dvou měst* od Charlese Dickense, která poprvé vyšla v roce 1859, je výstavou, která by teoreticky dovedla obsáhnout celý bývalý východní blok. Jedná se o projekt, který nabízí konkrétní způsob zkoumání dějin umění v oblasti konceptualismu s ohledem na rozličné kontexty a souvislosti, jež by nám měly napomoci lépe porozumět identitám z hlediska politických a sociálních důsledků uměleckých postupů a z hlediska rekontextualizace jak minulosti, tak přítomnosti při pídění se po podobnostech a souvislostech spíše než po rozdílech a rozděleních. Zdá se, že zkušenost konceptuálního umění obývá intelektuální prostor, kde umělci zkoumají fyzické hranice, omezení i hodnoty neopakovatelného. Vystavené fotografie ze 70. a 80. let fungují jako dokumentace, která byla před rokem 1990 k vidění jen zřídka. Sama přeci jen dokonce i vznikla, aniž by se předpokládalo, že se někdy dočká zájmu širší veřejnosti. Nyní se tak konečně dostává na světlo, čímž pravděpodobně zpochybňuje nejdůležitější znak konceptuálního umění z dob socialismu – své zasvěcenské hodnoty, a to jak intelektuálně, tak i účelně.

scenario where the historical recoveries and contextualizations would represent enough of a challenge, yet contemporary follow-ups prove not only the residual value of conceptual instrumentalization of a very intellectual and clean act of commenting on and complementing reality from a privileged point of view, but also the role of a more subtle comprehension of how ideas travel beyond the obvious influences. The visual proximities between artworks in this exhibition, which reflect similarities in terms of practice and aesthetics, are meant to enable questions regarding the Western influence as well as peer influence in the times of restrictions in terms of free movement and access to information. The proximities allow for a frontal affirmation in favor of a permeable border in spite of the mainstream definition of the ideological repression.

A Spring of Hope, A Winter of Despair, the title inspired by the book *A Tale of Two Cities* by Charles Dickens, which was first published in 1859, is an exhibition which could easily expand to the entirety of the former Eastern Bloc. It is a project forming a concrete way of researching art history practices of conceptualism in different contexts and connections in order to shape a better understanding of identities in terms of political and social implications of art practices and in terms of re-contextualizations of the past and the present altogether in search of similarities and connections rather than differences through separations. The experience of conceptual art seems to inhabit an intellectual space where artists explore physical boundaries, limitations, and values of the irrepeatible. The photographic artworks from this exhibition made in the 1970s and 1980s function as a documentation which was rarely seen before 1990 and made without the awareness of a public future or a large audience. Their privacy is now exposed probably challenging

Devadesátá léta a nadcházející desetiletí až po současnost jsou zatížena otevřenými diskurzy a ostrážitostí, a to nejen na veřejných prostranstvích, ale i na sociálních sítích a cloudu, zkrátka všude, což zase zpochybňuje koncept soukromí jako takového. Celý projekt tak představuje historický odkaz a zároveň mapuje polidšťující zkušenosti.

the most important feature of the conceptual art from the socialist times: its insider value, both intellectually and effectively. The 1990s and the following decades up to the present time are charged with open discourses, with an alert distribution, out in the open, in the social media, in the cloud, everywhere, thus challenging the notions of privacy. The project is not only a historical reference, but also the mapping of humanizing experiences.

horizon

8. 6. 2024 kulatý stůl Perspektivy konceptuálního umění ve východní Evropě: zaměřeno na rumunské a české umělce
Přednášející: Decebal Scriba (RO), Marilena Preda Sânc (RO), Jiří Kovanda (CZ), Vladimír Havlík (CZ)
Moderátorka a přednášející: Olivia Nițș (RO)

8. 6. 2024 round table Perspectives on conceptual art in Eastern Europe: focus on Romanian and Czech artists
Speakers: Decebal Scriba (RO), Marilena Preda Sânc (RO), Jiří Kovanda (CZ), Vladimír Havlík (CZ)
Moderator and speaker: Olivia Nițș (RO)

A SPRING OF HOPE A WINTER OF DESPAIR

Pragovka Gallery / Rear
7. 6. – 29. 8. 2024

Kamila B. Richter & Michael Bielický
Irina Botea
Vladimír Havlík
Jiří Kovanda
Gabriela Mateescu
Iulian Mereuță
Karel Miler
Delia Popa
Gheorghe Rasovszky
Marilena Preda Sânc
Decebal Scriba
Roxana Trestioreanu
Jiří Valoch

projekce/screenings: Eva Koťátková, Iulia Stătică & Adrian Cătu

Kurátorka / Curator: Olivia Nițiș
Text / Text: Olivia Nițiș
Textové korektury / Proofreading: Petr Uram
Překlad / Translation: Petr Uram, Antuza Genescu
Fotografie / Photo: Marcel Rozhoň, Mária Karľáková
Grafický design / Graphic design: Pavel Ticho(ň), Ciprian Ciuclea

Producent / Producer

S podporou / With the support of

Mediační partneři / Media partners

Revista—ARTA

PROPAGARTA

Partneři / Partners

PRAGOVKA
ART DISTRICT

Státní fond kultury ČR

Pragovka Gallery

Kolbenova 923/34a – 190 00 Praha 9
METRO B – Kolbenova / TRAM – Poštovská
www.pragovkagallery.cz

Projekt je realizován s finanční podporou Ministerstva kultury ČR, hl. m. Prahy, Státního fondu kultury ČR, GESTORu a městské části Praha 9. / The project is implemented with the financial support of the Ministry of Culture of the Czech Republic, Capital City of Prague, State Cultural Fund of the Czech Republic, GESTOR and the Municipality of Prague 9. The project is co-funded by the National Administration of the Romanian Cultural Fund (AFCN). The project does not necessarily represent the position of the National Administration of the Romanian Cultural Fund. AFCN is not responsible for the content of the project or the way the project results can be used. This is entirely the responsibility of the funding's beneficiary.